

Základná škola Pavla Horova Michalovce

ŠKOLSKÝ ROK: 2016/2017

4. ROČNÍK

PRACOVNÉ

VYUČOVANIE

Vypracovala: Mgr. E. Orenčáková

Obsah

Charakteristika predmetu	2
Ciele učebného predmetu	2
Kľúčové kompetencie.....	3
Výkonový štandard.....	4
Pedagogické stratégie	5
Učebné zdroje	5
Hodnotenie.....	5
Tematický plán	6

Charakteristika predmetu.

Pracovné vyučovanie (ďalej PV) v primárnom vzdelávaní zahŕňa široké spektrum pracovných činností a technológií, vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých žiaci prichádzajú do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach. Pracovné vyučovanie sa zameriava na praktické pracovné návyky a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti. Tým sa odlišuje od ostatných vyučovacích predmetov a je ich určitou protiváhou. Je to predmet založený na tvorivej spolupráci žiakov.

Ciele učebného predmetu

Kognitívne ciele

Porozumieť základným technickým problémom v kľúčových oblastiach techniky (materiály a technológie, komunikačné systémy, doprava a konštruovanie) na veku primeranej úrovni. Poznať základné životné potreby rastlín v rámci pestovateľských prác. Poznať základnú techniku v domácnosti a vedieť bezpečne s ňou manipulovať.

Senzomotorické ciele

Získať pracovné skúsenosti a zručnosti v kľúčových oblastiach techniky. Kriticky používať informačné a komunikačné technické prostriedky. Získať pracovné zručnosti pri opracovaní technických materiálov. Nadobudnúť spôsobilosť v oblasti konštruovania počnúc plánovaním až po prezentáciu produktu. Osvojiť si bezpečné využívanie techniky v domácnosti. Poznať základné podmienky pre pestovanie a ošetrovanie základných druhov rastlín. Získať všeobecne využiteľné pracovné skúsenosti. Využívať vhodné pracovné prostriedky v bežnom živote. Naučiť sa pracovať v tíme. Poznať pravidlá bezpečnosti práce a poskytovania pomoci pri úraze.

Socioafektívne ciele

Poznať úlohy techniky v spoločnosti. Uvedomovať si vplyv techniky na náš život v rôznych životných situáciách (doma, v škole, pri cestovaní, pri hre, športe atď.). Bipolárne vnímať techniku (technika môže pomáhať, ale aj ohrozovať zdravie a život). Rozvíjať mravné vedomia a konanie v súvislosti s využitím techniky. Rozvíjať osobnostné vlastnosti. Uplatňovaniu tvorivosť a vlastné nápady. Vytvárať postoje k hodnotám vo vzťahu k práci človeka. Umožniť žiakom prostredníctvom pracovného vyučovania spoznať pocit zodpovednosti za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce. Rozvíjať morálne a vôľové vlastnosti (vytrvalosť a sústavnosť pri plnení zadaných úloh, vynakladanie úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku). Rozvíjať asertivitu pri presadzovaní vlastných názorov, postojov a citov. Rozvíjať autonómnu pozíciu človeka (sebarealizáciu, sebadôveru, sebvzdelávanie atď.).

Kľúčové kompetencie

Výchovné a vzdelávacie stratégie pre rozvíjanie kľúčových kompetencií :

Sociálne komunikačné kompetencie

- žiak dokáže určitý čas sústredene načúvať, náležite reagovať, používať vhodné argumenty a vyjadriť svoj názor,
- žiaci si rozširujú slovnú zásobu v osvojovaných témach, sú vedení k samostatnému a sebavedomému vystupovaniu a konaniu, k efektívnej, bezproblémovej a bezkonfliktnej komunikácii
- učiteľ učí žiakov formulovať a obhajovať svoj názor, pomenovávať pozorované skutočnosti a zachycovať ich vo vlastných prejavoch, názoroch a výtvoroch

Kompetencie učiť sa učiť

- žiak získava schopnosť sebareflexie pri poznávaní svojich myšlienkových postupov,
- žiak na základe poskytovaných možností uplatňuje základy rôznych techník učenia sa a efektívne si osvojuje poznatky a študijné návyky,
- učiteľ učí žiakov vyberať a hodnotiť získané informácie, spracovávať ich a využívať vo svojom učení a v iných činnostiach
- učiteľ pomáha riešiť a triediť informácie podľa zvolených alebo zadaných kritérií a učí žiakov, ako si správne zorganizovať čas
- učiteľ vedie žiakov k prejavovaniu aktivity v individuálnom i skupinovom učení

Kompetencie riešenia problémov

- učiteľ pomáha žiakom správne popísať problém a dôjsť k samostatným riešeniam a záverom
- učiteľ u žiakov rozvíja tvorivé myslenie – zadávaním problémových úloh
- žiaci sa učia v odôvodnených prípadoch privolať potrebnú pomoc

Osobné a občianske kompetencie

- učiteľ vedie žiakov k efektívnej spolupráci pri riešení problémov, k vzájomnému naslúchaniu, následnému hodnoteniu práce v skupine i medzi skupinami
- žiaci sa učia rešpektovať názory iných, prispievajú k diskusii
- žiak pozná svoje povinnosti, dokáže rešpektovať a prijímať príkazy kompetentných osôb
- žiaci sa učia ochotne prijímať nové nápady, prípadne sami prichádzajú s novými nápadmi a postupmi, diskutujú o nich, prispievajú k spoločnej práci

Kompetencie pracovné

- žiaci sú vedení k utváraniu pracovných návykov v jednoduchej, samostatnej i tímovej činnosti
- žiak dokáže samostatne pracovať s učebnicami, pracovnými zošitmi a pomôckami
- učiteľ učí žiakov používať rôzne materiály a nástroje potrebné pri práci
- učiteľ zohľadňuje súčasný stav a poznanie technického rozvoja u detí

Obsahový štandard

Nadobudnúť poznatky o technických materiáloch. Využívať materiál na zhotovovanie predmetov. Rozvíjať pozorovacie a porovnávacie schopnosti. Podporovať nápaditosť. Rozvíjať vytrvalosť pri zdĺhavom vyhotovení výrobku. Rozvoj obrazotvornosti. Rozvoj fantázie.

Prierezová téma	Realizovaná v tematickom celku
OSOBNOSTNÝ A SOCIÁLNY ROZVOJ	Tvorivé využitie technických materiálov Ľudové tradície a remeslá Starostlivosť o životné prostredie
ENVIRONMENTÁLNA VÝCHOVA	Tvorivé využitie technických materiálov Starostlivosť o životné prostredie
MEDIÁLNA VÝCHOVA	Základy konštruovania Stravovanie a príprava jedál
MULTIKULTÚRNA VÝCHOVA	Ľudové tradície a remeslá
DOPRAVNÁ VÝCHOVA - VÝCHOVA K BEZPEČNOSTI V CESTNEJ PREMÁVKE	Základy konštruovania
OCHRANA ŽIVOTA A ZDRAVIA	Starostlivosť o životné prostredie Základy konštruovania Stravovanie a príprava jedál
TVORBA PROJEKTU A PREZENTAČNÉ ZRUČNOSTI	Tvorivé využitie technických materiálov Ľudové tradície a remeslá Základy konštruovania
FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ	Zdroje elektrickej energie Elektrický obvod Papier a kartón

Výkonový štandard

Poznať vlastnosti materiálov a získať zručnosť pri práci s nimi.

Dodržiavať zásady bezpečnej práce s materiálom a pracovnými nástrojmi.

Vedieť vytvoriť jednoduché funkčné elektrické obvody podľa návodu.

Založiť kútik živej prírody a využívať ho na pestovateľské činnosti, pokusy.

Poznať 10 druhov úžitkových rastlín, rozlišovať ich konzumné časti a plody.

Osvojiť si základné pravidlá aranžovania a použitia pomocného materiálu. Rozvíjať tvorivosť žiakov.

Vedieť pripraviť stôl pre jednoduché stolovanie a pripraviť jednoduchý pokrm.

Poznať význam hlavných sviatkov vlastnej kultúry a zhotoviť produkt symbolizujúci túto tradíciu.

Poznať pravidlá bezpečnej jazdy na bicykli a vedieť urobiť jednoduchú údržbu bicykla.

Pedagogické stratégie

Metódy a formy práce: riadený rozhovor, diskusia, vysvetľovanie, demonštrácia, manipulácia s predmetmi, samostatná práca, individuálna práca, práca vo dvojiciach, pokus, pozorovanie, didaktické hry, opakovanie a upevňovanie učiva.

Učebné zdroje

- ukážkový materiál
- magnetofón, PC, dataprojektor
- obrázkový a fotografický materiál
- prezentácie v Power Pointe
- predmety dennej potreby
- internet, odborné časopisy, pracovné listy vytvorené pedagógom
- odborná literatúra:
Pracovné vyučovanie pre 4. ročník základných škôl –
M.Kožušková,Z.Hirschnerová,A.Vorelová 2003 Exopol pedagogika,s.r.o.,Bratislava ISBN
80-89003-31-1

Hodnotenie

Žiaci sú hodnotení **slovne** v súlade s Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR s platnosťou od 1.5.2011.

Pri hodnotení žiakov so špecifickými vzdelávacími potrebami budeme postupovať v zmysle odporúčaných záverov psychologického vyšetrenia

Tematický plán

Predmet: Pracovné vyučovanie

Ročník: 4. ročník

Časová dotácia: 33 hodín ročne (1 hodina týždenne) – nie je rozšírená časová dotácia

Tematický celok	Téma	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Tvorivé využitie technických materiálov 6	Poznávanie vlastností materiálov /papier a kartón/	Poznávať vlastnosti papiera porovnávaním, triedením a experimentovaním. Získavať pracovné zručnosti s ním. Vedieť ako sa strihá, trhá, skladá, lepí papier. Vytvárať priestorové a kruhové vystrihovačky, skladat origami podľa náčrtu, balenie kníh a darčiekov, koláž z kartónu.	Poznať vlastnosti papiera, dokáže s ním pracovať, vie strihať, trhať, lepíť a skladat papier. Vie vytvoriť jednoduchý predmet z papiera s uplatnením vlastnej predstavivosti a fantázie.

	Poznávanie vlastností materiálov /textil/	Skúmať vlastnosti textílií podľa krčivosti, väzby, nasiakavosti, podľa toho ako udržiavajú teplo. Vytvárať výrobky s prvými stehmi, námetmi vyšívania s detskými prvkami, námetmi ľudovej kultúry.	Poznať vlastnosti textílii, dokázať s nimi pracovať. Vedieť vytvoriť jednoduchý výrobok z textilu.
	Poznávanie vlastností materiálov /drevo/	Poznávať vlastností dreva porovnávaním, triedením a experimentovaním. Získavať pracovné zručnosti s ním. Skúmať drevené predmety, dreviny, skúmať ich poškodenie a jeho spôsob. Vytvárať predmety kombinovaním, oddeľovaním, spájaním a maľovaním dreva.	Poznať vlastnosti dreva a vedieť s ním pracovať. Vytvoriť jednoduchý predmet kombinovaním, oddeľovaním, spájaním a maľovaním dreva – zvieratká, postavy, príbytky.
Základy konštruovania 10	Konštrukcie okolo nás /mosty, budovy a zariadenia/	Poznávať základných symbolov pri technickom náčrte (čo znamená plná a prerušovaná čiara...). Technický náčrt. Poznávať základné druhy a hlavné znaky ľudských obydlí. Poznať význam mostov a vedieť konštruovať mosty podľa určitých požiadaviek (členitosť terénu, veľkosť rieky, zaťaženie mosta a pod.).	Poznať základné symboly pri technickom náčrte (čo znamená plná a prerušovaná čiara...). Vedieť urobiť technický náčrt. Poznať základné druhy a hlavné znaky ľudských obydlí. Poznať význam mostov a vedieť konštruovať mosty podľa určitých požiadaviek.

	Zhotovenie objektov zo stavebníc alebo z rôznych technických materiálov	Vedieť vybrať vhodný materiál na konštrukciu určeného modelu. Vedieť navrhovať optimálne modely z hľadiska konštrukčného, technologického, ekonomického a estetického.	Vedieť vybrať vhodný materiál na konštrukciu modelu. Navrhovať optimálne modely z hľadiska konštrukčného, technologického, ekonomického a estetického.
	Elektrický obvod	Poznať pojmy elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič. Rozlišovať vodivé a nevodivé materiály. Vedieť zostaviť vybrané funkčné elektrické obvody podľa návodu.	Poznať pojmy elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič. Rozlišovať vodivé a nevodivé materiály. Vedieť zostaviť vybrané obvody podľa návodu.
	Zdroje elektrickej energie a ich vplyv na životné prostredie	Poznávanie zdrojov energie, význam šetrenia elektrickou energiou. Poznať spôsob ochrany pred zásahom silného elektrického prúdu.	Poznať zdroje energie, význam šetrenia elektrickou energiou. Poznať spôsob ochrany pred zásahom silného elektrického prúdu.

	Technické komunikačné prostriedky /historické a moderné komunikačné prostriedky/	Oboznamovanie sa s historickými i modernými komunikačnými prostriedkami (telefón, fax, PC).	Poznať historické i moderné komunikačné prostriedky (telefón, fax, PC). Vedieť využívať komunikačné prostriedky.
	Technika v doprave /doprava a dopravné prostriedky/	Učiť sa využívať komunikačné prostriedky simulovaním rôznych situácií. Oboznámiť sa s dopravou a dopravnými prostriedkami. Poznávanie zásad bezpečnej mobility a pravidiel bezpečnej jazdy na bicykli.	Vedieť využívať komunikačné prostriedky. Poznať zásady bezpečnej mobility a pravidiel bezpečnej jazdy na bicykli.
	Konštrukcia bicykla	Rozvíjanie konštruktérskych schopností, konštrukcia bicykla, jeho technické vybavenie a bezpečnosť jazdy na bicykli.	Vedieť zistiť technický stav vlastného bicykla a urobiť jednoduchú údržbu bicykla.

<p>Starostlivosť o životné prostredie 10</p>	<p>Poznávanie a odborné pomenovanie črepníkových rastlín</p>	<p>Poznávanie a odborné pomenovanie črepníkových rastlín, poznávanie ich nárokov na životné podmienky a ich význam pre tvorbu životného prostredia.</p>	<p>Poznať a pomenovať viac druhov črepníkových rastlín (10 druhov). Založiť kútik živej prírody a využívať ho na pestovateľské činnosti, pokusy a výstavy..</p>
	<p>Ošetrovanie a rozmnožovanie črepníkových rastlín</p>	<p>Ošetrovanie črepníkových rastlín (umiestnenie podľa nárokov na svetlo a teplo, polievanie, ošetrovanie rastlín, kyprenie, rosenie, prihnojovanie, presadzovanie). Rozmnožovanie rastlín (semenami, vegetatívne – odrezkami, delením trsu, cibuľami, hl'uzami...). Hydroponické pestovanie rastlín (postup celoročného ošetrovania rastlín).</p>	<p>Poznať nároky črepníkových rastlín na základné životné podmienky a vedieť správne ošetrovať pestované druhy. Poznať spôsoby vegetatívneho rozmnožovania rastlín, vedieť odoberať a upravovať stonkové odrezky a listové odrezky, vedieť regulovať podmienky pre zakorenenie odrezkov a zasadiť do črepníkov rozmnožené rastliny. Osvojiť si základy hydroponického pestovania rastlín</p>

	<p>Poznávanie úžitkových rastlín /úžitkové rastliny a ich zatriedenie do pestovateľských skupín/</p>	<p>Poznávanie úžitkových rastlín – ich konzumných častí, plodov, semien (hlavne zeleninu). Robiť výstavky poznávaných druhov priebežne (semená, rastliny, konzumné časti, plody). Zatriediť poznávané druhy zelenín do pestovateľských skupín, spracovať vzorkovnicu semien a poznať ich na základe vonkajších vlastností. Poznať význam zeleniny pre zdravie a výživu. Pestovanie zeleniny z priamej sejby a z priesad.</p>	<p>Poznať 10 druhov úžitkových rastlín, rozlišovať ich konzumné časti a plody. Spracovať vzorkovnicu semien a poznať ich na základe vonkajších vlastností. Poznať pestovanie zeleniny z priamej sejby (mrkva, reďkovka, hrach).</p>
	<p>Pokusy a pozorovania</p>	<p>Podmienky klíčenia semien (vhodné napr. hrach, fazuľa). Význam vody, tepla a svetla pre rastliny (napr. fazuľa kríčková, hrach). Rýchlenie rastu rastlín teplotou. Význam pestovateľských podmienok na zakorenenie stonkových a koreňových odrezkov (teplo, vlhkosť substrátu a vzduchu v množiarničke). Vplyv ošetrovania rezaných kvetov na dobu ich kvitnutia (úprava stonky, výmena vody)</p>	<p>Vedieť založiť jednoduché pokusy na overenie základných životných podmienok rastlín. V pravidelných intervaloch sledovať pokusné a kontrolné rastliny, zaznamenávať objektívne výsledky pozorovania. Výsledky pozorovaní a pokusov vyhodnotiť.</p>

	Pestovanie vonkajších rastlín	Poznávanie vonkajších okrasných rastlín (letničky, dvojročné okrasné rastliny, trvalky). Pestovanie letničiek z predpestovaných priesad, ich vysadzovanie do črepníkov, na záhony, ošetrovanie.	Poznať 5 druhov nových vonkajších okrasných rastlín. Vedieť ich zaradiť do pestovateľských skupín (letničky, dvojročné okrasné rastliny, trvalky).
	Rez a úprava kvetín do váz	Základné pravidlá výberu a aranžovania okrasných rastlín. Aranžovanie kvetov a doplnkovej zelene do váz a plochých misiek. Viazanie kytíc, vencov.	Poznať vybrané druhy rastlín vhodných na aranžovanie. Osvojiť si základné pravidlá aranžovania a použitia pomocného materiálu. Aranžovanie kvetín a okrasných rastlín pri významných príležitostiach (vianočné, veľkonočné, rodinné a spoločenské udalosti).
Stravovanie a úprava jedál 3	Technika v kuchyni - význam	Oboznámiť sa s významom používania kuchynskej techniky.	Poznať význam používania kuchynskej techniky. Vedieť udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch.

	Základné bezpečnostné pravidlá v kuchyni pre deti	Oboznámiť sa s bezpečnostnými zásadami pri používaní kuchynskej techniky.	Dbáť na bezpečnosť pri práci v kuchyni. Vedieť poskytnúť pomoc pri úraze.
	Výber, nákup a skladovanie potravín	Príprava stola na stolovanie. Oboznámiť sa s postupom na prípravu jednoduchého receptu (napr. puding). Potraviny rastlinného a živočíšneho pôvodu. Typické potraviny v iných krajinách. Potraviny v supermarketoch, obalové materiály a informácie pre spotrebiteľa	Vedieť pripraviť stôl na stolovanie a zhotoviť jednoduchý pokrm. Dodržiavať pravidlá stolovania a spoločenského správania. Vedieť roztriediť potraviny podľa pôvodu a s ohľadom na zdravú výživu. Poznať niektoré typické potraviny v iných krajinách. Vedieť sa orientovať v informáciách pre spotrebiteľa na obale potravín.

<p>Ľudové tradície a remeslá 4</p>	<p>Skúmanie vlastnej kultúry</p>	<p>Poznať zvyky a tradície svojej rodiny, okolia a krajiny, v ktorej žijeme. Spoznávať tradície vlastnej kultúry aj iných kultúr v oblasti ľudových tradícií.</p>	<p>Porozprávať o zvykoch a tradíciách svojej rodiny. Vedieť rozlíšiť svoju kultúru od inej.</p>
	<p>Tradície spojené s vianočnými a veľkonočnými sviatkami</p>	<p>Navrhnutie a vytvorenie vianočných a veľkonočných ozdôb a doplnkov - podľa výberu učiteľa (napr. zdobenie kraslíc)</p>	<p>Poznať význam Vianoc. Vedieť zhotoviť produkt symbolizujúci túto tradíciu.</p> <p>Poznať význam Veľkej noci. Vedieť zhotoviť produkt symbolizujúci túto tradíciu.</p>
	<p>Spoznávanie ľudových remesiel</p>	<p>Skúmať históriu remesiel regiónu. Poznávať základné ľudové remeslá – hrnčiarstvo, drotárstvo. Zhotoviť produkt starých remesiel použitím rôznych materiálov.</p>	<p>Poznať minimálne jedno remeslo v regióne. Dokázať zhotoviť remeselnícky produkt použitím rôznych materiálov.</p>